

Arbitration via Internet Environment “Online Arbitration”

İnternet Ortamında Gerçekleştirilen Hakem Yargılaması “Online Tahkim”

ABSTRACT

In this study, it is discoursed that in general, the trial proceeding, which is done in presence of the arbitrator and statute of the arbitrator’s decisions under Turkish Law and in special, the arbitration, which is conducted via Internet Environment (“**Online Arbitration**”), and the Online Arbitration’s proceedings. The advantages and disadvantages of Online Arbitration’s trial and practice of Online Arbitration around the World, remarks and problems regarding Online Arbitration in Turkey and the validty of arbitration agreement which is executed in electronic environment are evaluated herein this article.

KEYWORDS: Arbitrator, Arbitration, Online Arbitration

ÖZET

Bu çalışmada genel olarak hakem huzurunda yapılan yargılama usulü ile hakem kararlarının Türk Hukukundaki statüsü ve özel olarak, internet ortamında gerçekleştirilen hakem yargılaması (“**Online Tahkim**”) ile Online Tahkim yargılamasının usulü üzerinde durulmuştur. Online Tahkim yargılamasının avantajları ve dezavantajları ile dünyada Online Tahkim uygulaması, Türkiye’de Online Tahkim’e ilişkin görüşler ve problemler ile elektronik ortamda gerçekleştirilen tahkim sözleşmesinin geçerliliğine ilişkin değerlendirmeler yapılmıştır.

ANAHTAR KELİMELER: Hakem, Tahkim, Online Tahkim

I. INTRODUCTION

ARBITRATION CONCLUDES THE LEGAL DISPUTES between the parties with authorizing the third parties with a specialized jurisdiction on condition that, prohibiting the right to apply to the courts which are authorized and competent for handling such dispute.¹ Velocity of the trials, which are being held before the state courts, aren't sufficient anymore for business life's requirements. The foremost important fact, which steers the parties to arbitration, is the fact that in comparison arbitration is faster than the trials before the state courts. In addition, litigation expenses are also significant as to the preference of arbitration. However in this point of issue, it is needed to do evaluate the matter of the case. As a matter of fact, in our country the fees which need to be paid before the state courts in issues where the amount in dispute is high make the arbitral proceedings more economical.

Online Arbitration, can be defined in arbitration practice as an exclusive procedure. This procedure is especially improved after the Second World War, with the aim of satisfying the requirements which occurred with increasing the manufactures which resulted the commercial life to become faster and developed. In spite of the arbitration had supplied faster trials, which was required by the commercial life, for a length of time, on 2000's because of the common usage of internet and people's adaptation of the internet to their daily lives, arbitration had to satisfy and meet this development as well. Commercial life is carried into the internet and became more global and faster. These developments have led to the regular arbitration trial not being able to meet new expectation of the commercial life. In addition, given that even the low cost international transactions are being made via the internet, it has become almost as an obligation to apply to the arbitration. As mentioned above, finding a more economic judicial remedy for the low cost disputes became a necessity. Due to the foregoing reasons, alternative methods are sought and arbitration had also tried to meet the expectations by adapting itself to 21st Century's technology.

Due to the abovementioned reasons, especially in international practice of arbitration, the Online Arbitration procedure frequently started to come to the fore. The first step relating to the matter, began with Online Dispute Resolution Forum which was held by the United

I. GİRİŞ

TAHKİM, TARAFLAR ARASINDAKİ HUKUKİ UYUŞMAZlıkların, o uyuşmazlığa bakmakla yetkili ve görevli devlet mahkemelerine başvuru imkânının kapatılması şartı ile özel üçüncü kişilere verilen yargılama yetkisi ile sonuçlandırılmasıdır.¹ Devlet mahkemelerinde görülen yargılama hızı artık ticari hayatın gereklerini karşılayamaz duruma gelmiştir. Hakem yargılamasının devlet mahkemeleri önünde gerçekleştirilen yargılamaya nazaran çok daha hızlı olması, tarafları tahkim yargılamasına yönelten en önemli etkenlerin başında yer almaktadır. Bunun yanı sıra yargılama giderleri de tahkim yargılamasının tercih edilmesinde kayda değer bir öneme sahiptir. Fakat bu noktada dava konusuna bakılarak bir değerlendirme yapmak gerekecektir. Nitekim dava konusunun yüksek miktarlarda olduğu uyuşmazlıklarda ülkemizde olduğu gibi devlet mahkemelerinde harç ödenmesi, tahkim yargılamasını daha ekonomik bir hale getirmektedir.

Online Tahkim ise, tahkim yargılaması içerisinde özel bir usul olarak tanımlanabilecektir. Bu usul özellikle İkinci Dünya Savaşı sonrasında, üretimin artması ile birlikte ticari yaşamın gelişmesi ve hızlanması neticesinde ortaya çıkan ihtiyaçların cevaplanması amacıyla geliştirilmiştir. Tahkim yargılaması belirli bir süre boyunca ticari hayatın talep ettiği yargılama hızını karşılamış olmasına karşın, 2000'li yıllara gelindiğinde internetin yaygın kullanımı ve insanların günlük hayatlarının her aşamasında interneti etkin bir şekilde kullanmaya başlamış olmaları sebebiyle, tahkim yargılaması da bu gelişime ayak uydurmak zorunda kalmıştır. Ticari hayat internet ortamına taşınarak, çok daha hızlı ve global bir hal almıştır. Bu gelişmeler, standart tahkim yargılamasının hız olarak ticari hayatın yeni beklentilerini karşılayamamasına sebep olmuştur. Bununla birlikte uluslararası düşük bedelli alım-satımların dâhi internet üzerinden gerçekleştirilmesi nedeniyle, uluslararası tahkim yoluna başvuru adeta bir zorunluluk haline gelmiştir. Yukarıda da belirttiğimiz üzere, düşük bedelli uyuşmazlıklar bakımından daha hesaplı bir yargı yolu bulma ihtiyacı doğmuştur. Anılan bu sebepler ile alternatif yöntemler aranmaya başlanmış ve tahkim yargılaması da kendisini 21. yüzyıl teknolojisine adapte ederek ihtiyaca cevap vermeye çalışmıştır.

Yukarıda ifade edilen nedenlerle özellikle uluslararası tahkim türleri içerisinde Online Tahkim usulünün uygulanması sıkça gündeme gelmeye başlamıştır. Konuya

Nations Economic Commissions for Europe at Geneva in 2002. Afterwards, different international arbitration institutions began to use Online Arbitration procedures in different methods. In this study, because of there are not too many studies and resources in that regard, it is discoursed especially on different international Online Arbitration procedures applied by different arbitration institutions and their proceedings, then by we are focused on causes of Online Arbitration's Procedures development in our country and steps in this direction.

ilişkin olarak ilk adım 2002 yılında Cenevre'de Birleşmiş Milletler Avrupa Ekonomi Komisyonu tarafından düzenlenen Online Uyuşmazlık Çözümü Forumu ile atılmıştır. Daha sonra farklı uluslararası tahkim kuruluşları, farklı şekillerde Online Tahkim usulleri uygulamaya başlamışlardır. Bu çalışmada, konuya ilişkin olarak çok sayıda eser ve kaynak olmaması sebebiyle, özellikle uluslararası tahkim kuruluşlarında uygulanan farklı Online Tahkim uygulamaları ve bunların usulleri üzerinde durulmuş olup, daha sonra Online Tahkim usulünün ülkemizde gelişmemesinin nedenleri ve bu doğrultuda atılan adımlar üzerinde yoğunlaşmıştır.

II. ARBITRATION

A. In General

As a result of the application freedom of will principle to the procedural law which is granted in the substantive law, the disputing parties can transfer the power of decision in reference to such dispute to private persons or institutions from the state courts via a mutual agreement.² Within this scope, Arbitration can be defined as a dispute resolution method which intends to solve the disputes by means of private institutions, called Arbitration Boards. In doctrine, there is a definition of arbitration which is as follows; “*Arbitration is the process by which the disputing parties deal with such dispute and leave it to the individual person or persons and the dispute is examined and settled by that particular individual or persons.*”⁴ Parties prevent the application to the competent state courts by agreeing that the dispute will finally be solved in arbitration before or after the dispute arises.

II. TAHKİM YARGILAMASI

A. Genel Olarak

Maddi hukukta tanınan irade serbestisi prensibinin usul hukukunda uygulanmasının bir sonucu olarak, ihtilafa düşen taraflar, yapacakları bir anlaşma ile bu uyuşmazlık hakkında karar verme yetkisini devletin mahkemelerinden alarak özel kişilere devredebileceklerdir.² Bu kapsamda tahkim; uyuşmazlıkları, tahkim kurulları denilen özel kurumlar aracılığıyla çözmeye yönelik bir uyuşmazlık çözüm yöntemi olarak tanımlanabilecektir. Nitekim doktrinde tahkime ilişkin olarak, “*Bir hak üzerinde uyuşmazlığa düşmüş olan iki tarafın anlaşarak, bu uyuşmazlığın çözümlenmesini özel kişi veya kişilere bırakmalarına ve uyuşmazlığın bu özel kişi veya kişiler tarafından incelenip karara bağlanmasına tahkim denir.*”³ şeklindeki tanıma yer verilmiştir. Taraflar, henüz bir uyuşmazlık doğmadan, doğabilecek uyuşmazlıkların tahkim yolu ile çözümleneceğini kararlaştırabilecekleri

B. Arbitration Agreement

Arbitration and arbitration agreement is defined as, “Leaving the resolution of a dispute which may occur or have already occurred to the authorized person or some people is called arbitration, national and intenational agreements aiming to solve the disputes by arbitrator’s decision pursuant to the objective arbitration capacity are called arbitration agreements.”⁴ in doctrine. In general, even if the agreement of arbitration is regulated in the main agreement as a condition, it is accepted that it is independent from the main agreement.⁵ When the arbitration agreement has the conditions for validity, parties will solve the dispute before an appointed arbitrator or arbitral tribunal. However, even if the parties fails to regulate the procedure of the arbitration, the arbitration institution, appointment method of the arbitrator or the arbitral tribunal or the other relevant procedures in the arbitration agreement, the agreement would still be valid. In this situation, if parties’ settlements are in the Republic of Turkey and an element of foreignness is not present in the dispute, Article 407 and the rest in the Code of Civil Procedure’s numbered 6100 (“**Code numbered 6100**”)⁶ will be applied. When both of the parties’ and/or only one of them’s settlement is in foreign country and/or there is any element of foreignness in the dispute, then 4686 numbered International Arbitration Code numbered 4686 (“**Code numbered 4686**”)⁷ will be applied.

C. Types of Arbitration

Arbitration is classified by based on different criterions. Arbitration is subjected to differences accordingly, whether parties’ freedom of will occurs as voluntary arbitration, mandatory arbitration; whether it is occurring due to rules which have determined by a particular organisation as, institutional arbitration and occasional (*ad hoc*) arbitration; pursuant to types of the matter regardingly the dispute of the arbitration as ordinary arbitration and commercial arbitration; whether it has an element of foreignness as national arbitration, international arbitration; whether the arbitration agreement has two or more parties as, bilateral arbitration and multilateral arbitration. The Online Arbitration which the subject of this article is not subject to such classification. As the Online Arbitration is not a type of an arbitration, it is rather fronted as a method which can be applied in every type of arbitration. In other words, Online Arbitration is a valid method applicable to all types

gibi bir uyuşmazlık vuku bulduğu takdirde meydana gelen uyuşmazlığın tahkim yolu ile çözümlenmesi yönünde bir anlaşma da yapabilecekler ve söz konusu doğmuş veya doğacak olan uyuşmazlıkların devlet mahkemelelerinde görülmesinin önüne geçebileceklerdir.

B. Tahkim Sözleşmesi

Doktrinde tahkim ve tahkim sözleşmesi, “Tarafların aralarında çıkmış veya çıkabilecek bir anlaşmazlığın halini bir veya birkaç kişiye bırakmalarına ve anlaşmazlığın onlar tarafından karar bağlanmasına tahkim denilmekte olup, esas bakımından uyuşmazlığın tarafları arasında objektif tahkim ehliyetine uygun olarak uyuşmazlıkların hakem kararıyla sonuçlanması amacını taşıyan milli ve milletlerarası nitelikteki sözleşmeler tahkim sözleşmeleridir.”⁴ şeklinde tanımlanmıştır. Genel olarak, tahkim sözleşmesinin ana sözleşmenin içinde bir şart olarak düzenlenmesi halinde dâhi, ana sözleşmeden bağımsız olduğu kabul edilir.⁵ Geçerlilik şartlarına sahip tahkim sözleşmesinin varlığı halinde taraflar, uyuşmazlığı tahkim sözleşmesinde belirledikleri hakem veya hakem heyeti huzurunda çözeceklerdir. Fakat tarafların tahkim sözleşmesinde, tahkim kurumu, hakem veya hakem heyeti ile tahkim yargılamasına uygulanacak usulün belirlenmemiş olması, tahkim sözleşmesinin geçersiz olacağı sonucunu doğurmayacaktır. Bu durumda, tarafların yerleşim yerlerinin Türkiye Cumhuriyeti olması ve uyuşmazlıkta yabancılık unsuru bulunmaması halinde, 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu’nun (“**6100 sayılı Kanun**”)⁶ 407 vd. maddeleri uygulanacaktır. Taraflardan her ikisinin ve/veya bir tanesinin yerleşim yerinin yabancı ülke olması ve/veya uyuşmazlıkta yabancılık unsuru bulunması halinde ise 4686 sayılı Milletlerarası Tahkim Kanunu (“**4686 sayılı Kanun**”)¹⁷ uygulanacaktır.

C. Tahkim Türleri

Tahkim yargılaması, farklı ölçütler temel alınarak türlere ayrılmıştır. Tahkim yargılaması tarafların iradesine bırakılmış olup olmamasına göre ihtiyari tahkim, mecburi tahkim olarak; belli bir kurum tarafından belirlenmiş kurallara göre cereyan edip etmemesine göre kurumsal (*institutional*) tahkim ve arızı (*ad hoc*) tahkim olarak; tahkime konu uyuşmazlığın türüne göre alelade tahkim ve ticari tahkim olarak; yabancılık unsuru içerip içermemesine göre milli tahkim, milletlerarası tahkim; tahkim anlaşmasının iki veya daha çok taraflı olmasına göre iki taraflı tahkim ve çok taraflı tahkim şeklinde ay-

of arbitration which are stated in this part. In short, Online Arbitration can come up to the fore about all before-mentioned types of arbitration.

III. ONLINE ARBITRATION

A. In General

Parties can freely determine the applicable rules of arbitration. It is also possible that parties can determine the procedure of arbitration either in an arbitration agreement or in an agreement which will be done later.⁸ When there is no clarity about the arbitration rules in the arbitration agreement which has drawn up between parties, arbitrator/arbitral tribunal shall determine the applicable rules to the trial.⁹ Parties can agree that the trial conducts via telegram, fax or electronic environment. The arbitration agreements which parties have drawn up in that regard will be valid.

Within this context the parties can mutually agree to solve the disputes by applying the Online Arbitration procedures. However, it must be stated that, hereinbelow Online Arbitration procedure is applied in some specific disputes in only specific matters and thus for now this procedure of the arbitration agreement must be limited with these practice areas.

B. Online Arbitration Practice in the World

Online Arbitration rules can display differences according to the institutions. Online Arbitration is applied actively by International Chamber of Commerce (“ICC”), American Arbitration Association (“AAA”) and World Intellectual Property Organization (“WIPO”).

1. ICC's Online Arbitration Procedure DocDex Arbitration

A system of arbitration exists as dealing with the loan disputes related documents via the DocDex programme which was established by the ICC. In this system of arbitration, all process is conducted via electronic environment. Thus, arbitrators from three different countries can work on the same file easily.¹⁰ Generally in this type of arbitration, the disputes are solved between banks according to documents on the point of whether loans shall be paid. All process is conducted via electronic environment and this is one of the good examples of Online Arbitration practice in the World.

rımlara tabi tutulmaktadır. İşbu çalışmanın konusunu teşkil eden Online Tahkim ise bu ayrımlardan herhangi birisine tabi değildir. Zira, Online Tahkim, bir tahkim türü olarak değil, daha ziyade her tahkim türü bakımından uygulanması mümkün olan bir yöntem olarak karşımıza çıkmaktadır. Yani Online Tahkim bu bölümde belirtilen tüm tahkim tipleri bakımından geçerli olabilecek bir yöntemdir. Kısaca Online Tahkim, yukarıda ifade edilmiş olan tahkim türlerinin tamamı bakımından gündeme gelebilecektir.

III. ONLINE TAHKİM

A. Genel Olarak

Taraflar tahkim yargılaması esnasında uygulanacak olan kuralları serbestçe belirleyebileceklerdir. Tarafların gerek hakem sözleşmesinde gerekse daha sonrasında yapacakları sözleşme ile tahkim yargılamasının usulünü belirlemeleri mümkündür.⁸ Taraflar arasında akdedilmiş olan tahkim sözleşmesinde, tahkim yargılaması bakımından uygulanacak olan kurallara ilişkin bir açıklık bulunmaması halinde, hakem/hakem heyeti yargılamaya uygulanacak olan kuralları kendisi belirleyecektir.⁹ Taraflar yargılamanın; telgraf, faks veya elektronik ortam üzerinden gerçekleştirilmesini kararlaştırabilirler. Tarafların bu yönde akdetmiş oldukları tahkim sözleşmeleri geçerli olacaktır.

Aynı doğrultuda taraflar, aralarında görülecek olan uyuşmazlığın Online Tahkim usulü ile görülmesini kararlaştırabilirler. Fakat belirtmek gerekir ki, Online Tahkim usulü aşağıda detaylarına yer verileceği üzere, dünyada belli tahkim kuruluşları nezdinde ve bir kısmında sadece belirli konulardaki uyuşmazlıklarda uygulanmakta olup, şimdilik tahkim sözleşmesinde belirlenecek olan usulün bu uygulama alanları ile sınırlı tutulması gerekmektedir.

B. Dünyada Online Tahkim Uygulaması

Online Tahkim kuralları, uygulandığı tahkim kurumuna göre farklılıklar gösterebilmektedir. Online Tahkim yargılaması, Uluslararası Ticaret Odası (“ICC”), Amerika Tahkim Birliği (“AAA”) ve Dünya Fikri Mülkiyet Organizasyonu (“WIPO”) tarafından etkin olarak uygulanmaktadır.

2. AAA's Online Arbitration Procedure

Another example of Online Arbitration practice in the World is the "Online Arbitration" procedure which is practiced by the AAA. According to relevant procedure, regarding the Online Arbitration procedure there are some several supplementary rules in addition to general rules regulated by the AAA, called as "Supplementary Procedures for Online Arbitration". Apart from DocDex arbitration which is practiced by the ICC, in this type of arbitration there is no restriction about the arbitration's matter of dispute. Above-mentioned supplementary rules are just purposed on solving the arbitration via Internet Environment.

In mentioned rules, which will be applied to arbitration during the solution via Internet Environment, are thoroughly regulated. According to this rules, "case site" is established for the disputes which will be solved by arbitration in Internet Environment. Both the parties and the arbitrators will gain access to case sites with their own membership information. Parties can state

1. ICC'nin Online Tahkim Usulü DocDex Tahkimi

ICC tarafından kurulmuş olan DocDex isimli program üzerinden belgelere ilişkin kredi uyumsuzluklarını ele alan bir tahkim sistemi mevcuttur. Bu tahkim sisteminde tüm süreç elektronik ortam üzerinden yürütülmektedir. Bu sayede, üç farklı ülkeden hakemlerin aynı dosya üzerinde kolaylıkla çalışması mümkün olmaktadır.¹⁰ Bu tahkim türü ile genellikle, bankalar arasındaki belgelerle ilgili olarak kredilerin ödenebilir olup olmadığı noktasında ortaya çıkan uyumsuzluklar çözüme bağlanmaktadır. Bütün süreç elektronik ortam üzerinden yürütülmekte olup, dünyada Online Tahkim uygulaması bakımından verilebilecek güzel örneklerden bir tanesidir.

2. AAA'nın Online Tahkim Usulü

Dünyada Online Tahkim uygulamasına ilişkin bir diğer örnek ise, AAA tarafından uygulanan "Online Tahkim" usulüdür. Söz konusu usule ilişkin olarak AAA tarafından belirlenen "Online Tahkim için Ek Usuller" isimli kural listesinde Online Tahkim bakımından genel ku-

that 'Extra Procedures for Online Arbitration' shall be applied to trial during the solution of their dispute before or after the dispute arises with a provision to main agreement or with a separate agreement on condition of a mutual agreement that the dispute shall be solved with the AAA arbitration. In the presence of these conditions, parties shall submit a request to the AAA's official web site in electronic environment for solving their disputes by arbitration. Abovementioned case site will be established after the parties have paid the application fees and reported necessary information. Informing e-mail is sent by the AAA authorities to the parties' e-mail addresses which they have reported for formal notices after the application. If the AAA authorities cannot reach the parties via e-mail, then "Extra Procedures for Online Arbitration" will not apply and the dispute shall be tried to be solved under regular procedures of arbitration.¹¹ If arbitration is executed in electronic environment, motion date is stated as opening date of case site and this

rallara ek olarak uygulanacak kurallar belirlenmiştir. ICC tarafından uygulanan DocDex tahkiminden farklı olarak bu tahkim türünde, tahkim yargılamasına konu uyuşmazlıklar bakımından herhangi bir kısıtlama öngörülmemiştir. Yukarıda bahsedilen ek kurallar yalnızca tahkim yargılamasının internet ortamında çözümlenmesini sağlamak amaçlıdır.

Bahse konu kurallarda, tahkim yargılamasının internet ortamında çözümlenmesi esnasında uygulanacak olan kurallar detaylı olarak düzenlenmiştir. Bu kurallar uyarınca, internet ortamında görülecek tahkim yolu ile çözümlenecek olan uyuşmazlıklara ilişkin "vakia sitesi" kurulmaktadır. Vakia sitelerine gerek taraflar gerekse hakemler kendileri adına oluşturulacak üyelik bilgileri ile erişim sağlayabileceklerdir. Taraflar, aralarındaki esas sözleşmeye koyacakları bir hüküm veya ayrıca yapacakları bir sözleşme ile ya da uyuşmazlık meydana geldikten sonra uyuşmazlığın AAA nezdinde tahkim

matter is reported to the parties in electronic environment. After this step, all notifications regarding the trial shall be done in electronic environment. The claimant must report his/her allegations and evidence via electronic environment and the respondent must produce his/her allegations and evidence against the case in thirty (30) days upon the notification via electronic environment. Arbitrators conduct and execute their evaluations via electronic environment and render decisions via case sites without any hearing. According to "Supplementary Procedures of Online Arbitration", over the request of parties, only the arbitrator can decide to hold a hearing.

It carries an importance to state that, during the AAA arbitration in electronic environment, the hearing will be executed not in regular procedures of trial, in the ways of teleconference/video conference which is proper to the nature of online trial. As a result of this trial, the arbitrator's decision is issued on the case site and it is reported to the parties via e-mail.¹²

3. WIPO's Online Arbitration Procedure ICANN's Arbitration

Finally, another successful example of Online Arbitration practice in the world is, arbitration procedure of Internet Corporation for Assigned Names and Numbers ("ICANN") which is used by WIPO. As is known, WIPO is not completely an independent organization like the AAA and the ICC as it is connected with United Nations as a private specialization organization. Although WIPO continues its activities since 1967, at the stage of the dispute solutions that occur in the scope of intellectual property, arbitration center's establishment in organization had done almost in 1990's. Center of arbitration and mediation adhered to WIPO came into operation in 1994 and it still continues to work. WIPO's arbitration rules are applied generally into the disputes resolutions in the presence of WIPO's Center of arbitration and mediation.¹³ Online Arbitration procedure evaluated in this article, is applied on limited matters of disputes before WIPO likewise with the ICC practice. "ICANN" is a type of Online Arbitration before WIPO regardingly only the disputes of domain names in electronic environment. According to this type of arbitration, "Uniform Domain Name Dispute Resolution Policy" named fundamentals and rules are applied.¹⁴ In a domain name dispute, for applying to ICANN arbitration; it is needed that domain name must be similar as one-to-one or miscible with

yolu ile çözümlenmesini kararlaştırdıktan sonra veya uyuşmazlık doğmadan önce akdedecekleri sözleşmeye uyuşmazlığın çözümü esnasında gerçekleştirilecek olan yargılamaya "Online Tahkim için Ek Usuller" ile düzenlenmiş olan kuralların uygulanmasını belirleyebileceklerdir. Bu şartların varlığı halinde taraflar, uyuşmazlıklarını tahkim yolu ile çözmek için AAA'nın resmi internet sitesine elektronik ortamda bir talepte bulunacaklardır. Tarafların başvuru ücretlerini yatırmaları ve gerekli bilgileri bildirmelerinin akabinde bahsi geçen vakıa sitesi kurulacaktır. Tarafların başvuru esnasında resmi tebligatların yapılması için bildirmiş oldukları e-posta adreslerine AAA yetkilileri tarafından başvuru üzerine bilgilendirme e-posta gönderilir. AAA yetkililerinin e-posta yolu ile taraflara ulaşamamaları halinde "Online Tahkim için Ek Usuller"de düzenlenen kurallar uygulanmayarak, normal tahkim yargılaması usullerine göre uyuşmazlık çözüme kavuşturulmaya çalışılır.¹¹ Tahkim yargılaması elektronik ortamda gerçekleştirilecek ise dava tarihi, vakıa sitesinin açılış tarihi olarak belirlenir ve bu husus taraflara elektronik ortamda bildirilir. Bu aşamadan sonra yargılamanın devamında gerçekleştirilecek olan tüm bildirimler taraflara elektronik ortam üzerinden yapılır. Davacı iddialarını ve delillerini elektronik ortam üzerinden bildirecek olup, davalı kendisine elektronik ortamda bildirim yapıldığı tarihten itibaren otuz (30) gün içerisinde aynı yolla davaya karşı cevaplarını ve delillerini sunacaktır. Hakemler de incelemelerini elektronik ortam üzerinden gerçekleştirerek kararlarını duruşmasız olarak vakıa sitesi üzerinden tesis edebileceklerdir. "Online Tahkim için Ek Usuller" uyarınca elektronik ortamda görülen yargılamada duruşma yapılmasına ancak tarafların talebi üzerine hakem tarafından karar verilebilecektir.

Belirtmekte fayda var ki, elektronik ortamda gerçekleştirilen AAA tahkimi esnasında gerçekleştirilecek olan duruşma, klasik duruşma usulüyle değil yargılamanın da ruhuna uygun olarak, telekonferans/video konferans gibi yollarla elektronik ortam üzerinden gerçekleştirilecektir. Bu yargılama neticesinde tesis edilecek olan hakem kararı vakıa sitesinde yayınlanacak ve taraflara e-posta yolu ile bildirilecektir.¹²

3. WIPO'nun Online Tahkim Usulü ICANN Tahkimi

Son olarak Online Tahkim uygulamasının dünyadaki başarılı örneklerinden bir tanesi de WIPO'nun kullandığı İnternet Tahsisli Sayılar ve İsimler Kurumu ("ICANN") tahkim usulüdür. Bilindiği üzere WIPO, AAA ve ICC gibi

demurrer's trademark, domain name's owner must not have rights or relative on this domain name and domain name must be assigned and used maliciously.¹⁵ According to applying and trial to ICANN arbitration, other procedures and fundamentals are similar as AAA Online Arbitration. In this procedure, application is done from electronic environment and notifications are executed to the parties via e-mail way as well.

C. Online Arbitration Practice in Turkey

Above it has mentioned generally that types of arbitrations which are constituted example of Online Arbitration practices in the world and related to these fundamentals and rules. There isn't any type of arbitration that have come into operation successfully in Turkey yet. In fact, arbitration has not settled properly in Turkey yet, it has a restricted practice area. Even the legislator tries to direct dispute parties to other alternative solution methods instead of courts by some regulations, arbitration has not settled properly yet in Turkey. Even if important steps have taken in arbitration regarding Insurance and Consumer Law, arbitration has not reached desired level yet in Turkey. Therefore, discussions about Online Arbitration in Turkey and problems will be evaluated that can occur accordingly Code numbered 6100 and Code numbered 4686.

1. The Validity of Arbitration Agreement that signed in Electronic Environment

First object at issue relating to Online Arbitration, is on the point of the arbitration agreements which have signed at electronic environment, whether it is provided the validity conditions according to Code numbered 6100 and Code numbered 4686.

Article 412 paragraph 3 of the Code numbered 6100 gives place to regulation as, "*Arbitration Agreement is executed in written. For the written form condition is deemed to fulfill, it is enough to pass the arbitration agreement into a written document which has signed by parties or to a pulpit as a letter, telegram, telex, fax which has exchanged between parties, or pass to electronic environment or the respondent's reply brief hasn't object to presence of a written arbitration agreement which is alleged in petition. As referring to a document with the aim of making a part of main agreement which includes the arbitration condition, it is deemed to fulfill the arbitration agreement.*". According to this provision, it is mentioned

tamamen bağımsız bir örgüt olmayıp, Birleşmiş Milletlere bağlı özel bir ihtisas örgütüdür. WIPO faaliyetine 1967 yılından beri devam etmekte ise de, fikri mülkiyet alanında meydana gelen uyuşmazlıkların çözümü aşamasında örgüt bünyesinde tahkim merkezinin kurulması 1990'lı yılları bulmuştur. WIPO'ya bağlı tahkim ve arabuluculuk merkezi 1994 yılında faaliyete girmiş ve halen çalışmaya devam etmektedir. WIPO Tahkim ve Arabuluculuk Merkezi nezdinde tahkim yolu ile çözümlenecek uyuşmazlıklara genel olarak WIPO tahkim kuralları uygulanmaktadır.¹³ Makalemize konu Online Tahkim usulü WIPO nezdinde, ICC uygulaması ile benzer şekilde, sınırlı konulardaki uyuşmazlıklar bakımından uygulanmaktadır. "ICANN" sadece elektronik ortamdaki alan adlarına ilişkin uyuşmazlıklar bakımından WIPO nezdinde mevcut olan bir Online Tahkim türüdür. Bu tahkim türüne ilişkin olarak "Uniform Domain Name Dispute Resolution Policy" isimli esas ve kurallar uygulanmaktadır.¹⁴ Bir alan adı uyuşmazlığında, ICANN tahkimine başvurulabilmesi için; alan adının itiraz sahibinin markası ile birebir veya karıştırılabilecek kadar yakın olması, bu alan adı üzerinde alan adı sahibinin hiçbir hakkı veya ilgisinin olmaması ve alan adının kötü niyetle tahsis edilmiş ve kullanılıyor olması gerekmektedir.¹⁵ ICANN tahkimine başvuru ve yargılamaya ilişkin diğer usul ve esaslar AAA Online Tahkim'i ile benzerlik göstermektedir. Bu usulde de, başvuru elektronik ortamdan yapılmakta ve bildirimler taraflara e-posta yolu ile gerçekleştirilmektedir.

C. Türkiye'de Online Tahkim Uygulaması

Yukarıda genel olarak dünyada Online Tahkim uygulamalarına örnek teşkil eden tahkim türlerinden ve bunlara ilişkin esas ve kurallardan bahsedilmiş olup, Türkiye'de henüz başarılı şekilde uygulamaya geçmiş Online Tahkim uygulaması mevcut değildir. Nitekim Türkiye'de tahkim yargılaması henüz tam anlamıyla yerleşmemiş ve çok kısıtlı ölçüde uygulama alanı bulmaktadır. Kanun koyucu yapmış olduğu bazı düzenlemeler ile uyuşmazlık taraflarını mahkemeler yerine alternatif diğer uyuşmazlık çözüm yöntemlerine yönlendirmeye çalışmakta olsa da, henüz tam anlamıyla hakem yargılaması uygulaması Türkiye'de yerleşmemiştir. Sigorta ve tüketici hukukuna ilişkin olarak tahkim yargılamasında önemli adımlar atılmış olsa da Türkiye'de tahkim yargılaması halen istenilen düzeye ulaşamamıştır. Bu sebeple, Türkiye'de Online Tahkim'e ilişkin tartışmalar ile 6100 sayılı Kanun ve 4686 sayılı Kanun uyarınca Online Tahkim bakımından meydana gelebilecek problemler değerlendirilecektir.

that arbitration agreements which had signed in electronic environment, don't prejudice the written form condition. However we want to state that, provisions regardingly 'General Transaction Conditions' can find a practice area which is regulated at Article 20 and the rest in 6098 numbered Turkish Code of Obligations' ("**Code numbered 6098**").¹⁶ Arbitration agreement which is encountered usually in practice and accepted with the box- check method and regulated in General Transaction Conditions, must be evaluated within the frame of this provisions.

1. Elektronik Ortamda İmzalanan Tahkim Sözleşmesinin Geçerliliği

Online Tahkim'e ilişkin olarak Türkiye'de ilk tartışma konusu olan nokta, elektronik ortamda imzalanan tahkim sözleşmelerinin 6100 sayılı Kanun ve 4686 sayılı Kanun'un tahkim sözleşmeleri için aradığı geçerlilik şartlarını sağlayıp sağlamadığı noktasındadır.

6100 sayılı Kanunu'nun 412. maddesinin 3. fıkrası, "*Tahkim sözleşmesi yazılı şekilde yapılır. Yazılı şekil şartının*

2. Proof of Transactions which were performed in Electronic Environment

Besides the transactions have advantages of being rapid and easy in electronic environment, there are some problems about proof of these transactions, as well. This matter is not only about the transactions during the Online Arbitration (notifications, production of declaration etc.), at the same time it can also come to the fore regardingly other transactions in electronic environment out of the trial. For this reason, it is important to prove transactions are done by whom or when, more precisely whether these transactions produced these matters faithfully.

Peculiarly, secure signature and registered e-mail addresses are important for overcoming the relevant problems. Technological developments and trade volume gradually grow up and it increases requirements to trust regardingly the transactions whether they have done by real parties.

Secure Signature is important at this point unfortunately, it has not become prevalent much by society. Especially, with the beginning of under the leadership of Post Telephone Telegram Incorporated Company (“PTT”), it is tried to increase probative force of correspondences as sent via e-mail, with Registered E-Mail (“KEP”) system. Furthermore, incase lawyers have KEP’s which had registered in UYAP system, notifications can be sent by e-mail and notification venture which took long times, becomes heavily shorter in the trial with the National Jurisdiction Network Portal (“UYAP”) under favour of PTT’s KEP systems integrations. Arbitration’s well-known advantage is, the trial has completed in a short period in compared to

yerine getirilmiş sayılması için, tahkim sözleşmesinin taraflarca imzalanmış yazılı bir belgeye veya taraflar arasında teati edilen mektup, telgraf, teleks, faks gibi bir iletişim aracına veya elektronik ortama geçirilmiş olması ya da dava dilekçesinde yazılı bir tahkim sözleşmesinin varlığının iddia edilmesine davalının verdiği cevap dilekçesinde itiraz edilmemiş olması yeterlidir. Asıl sözleşmenin bir parçası hâline getirilmek amacıyla tahkim şartı içeren bir belgeye yollama yapılması hâlinde de tahkim sözleşmesi yapılmış sayılır” şeklindeki düzenlemeye yer verilmiştir. Bu hüküm uyarınca, elektronik ortamda imzalanan tahkim sözleşmelerinin yazılı şekil şartına hâle getirmeyeceği belirtilmiştir. Fakat belirtmekte fayda görmekteyiz ki, 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu’nun (“6098 sayılı Kanun”)¹⁶ 20 vd. maddelerinde düzenlenen “Genel İşlem Koşulları” ile ilgili hükümler uygulama alanı bulabilecektir. Uygulamada çoğunlukla karşılaşılan kutucuk işaretleme yöntemi ile kabul edilen ve genel işlem şartları içerisinde düzenlenen tahkim sözleşmesinin bu hükümler çerçevesinde değerlendirilmesi gerekmektedir.

2. Elektronik Ortamda Gerçekleştirilen İşlemlerin İspatı

Elektronik ortamda gerçekleştirilen işlemlerin hızlı ve kolay olması gibi artılarının yanında, gerçekleştirilen işlemlerin ispatı konusunda bazı sorunlar da mevcuttur. Bu husus, salt Online Tahkim yargılaması esnasında gerçekleştirilecek işlemler bakımından değil (tebligat, beyan ibrazı, vs.), aynı zamanda elektronik ortamda yargılama dışında gerçekleştirilecek diğer işlemler bakımından da gündeme gelebilecektir. Bu sebeple, gerçekleştirilen işlemlerin kim tarafından ve ne zaman gerçekleştirildiğinin ispat edilebilmesi, daha doğrusu bu işlemlerin anılan bu hususları güvenilir biçimde ortaya koyup koyamadığı önem arz etmektedir.

FOOTNOTE

1 Prof. Dr. Nevhis Deren Yıldırım, Tahkimin Olumlu ve Olumsuz Yönleri, Ankara Barosu Dergisi, 2002, Ankara

2 Ergin Nomer, Nuray Ekşi, Günseli Öztekin, Milletlerarası Tahkim, Beta, İstanbul, 2003, p.13

3 Kuru/Arslan/Yılmaz, s.779

4 İnci Bickin, TBB Dergisi, Sayı 67, 2006, sf.380

5 Yrd. Doç. Dr. Hüseyin Afşın İlhan, Tahkim Sözleşmesinin Geçerliliği, Adalet, Ankara, 2016, p.13

6 Official Gazette (“OG”) dated 04.02.2011 and numbered .

7 OG dated 05.07.2001 and numbered 24453.

8 15. Civil Chamber of Court of Appeals dated 05.07.2012 and numbered 2012/3367 E. ve 2012/5243 K.

9 Code numbered 6100 Article 424.

10 <https://cms.iccwbo.org/content/uploads/sites/3/2015/06/2015-DOCDEX-Rules-in-English-1.pdf>, ICC DocDex, (Last Access: 11.07.2017)

11 <https://www.adr.org/Rules> (Last Access: 26.07.2017)

12 Assistant Prof. M.H.M. Schellekens,

Online Arbitration and E-commerce, Electronic Communication Law Review 9 (2002)

13 <http://www.wipo.int/amc/en/arbitration/rules/> (Last Access: 26.07.2017)

14 <http://www.wipo.int/amc/en/domains/guide/> (Last Access: 26.07.2017)

15 Ceren Vurgun, Elektronik Tahkim, Akademik Bilişim 2013 - XV. Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri

16 OG dated 04.02.2011 and numbered 27836.

court judgment. During the arbitration in our country, transactions of notifications which were done by KEP system, will cause to period of the arbitration become shorter and preferable. Therefore, in electronic environment notifications with KEP system is an important development as well as Online Arbitration System develops in our country.

IV. CONCLUSION

As explained in detail above, arbitration means that parties authorize an arbitrator or arbitral tribunal instead of courts for solving resultant or probable dispute between each other. Arbitration is preferred instead of state courts as it is more rapid and economical. Moreover, international arbitration is preferred frequently in respect to international trade transactions. Within the trade increases in online environment and globalization, international trade have gradually increased and accelerated. An arbitration requirement arises which answers rapidly to this accelerating trade relation in electronic environment, in that velocity.

Online Arbitration is practiced by some of international arbitration institutions, even it is not common yet. Online Arbitration is implemented by regulating rules or supplementary rules which are regulated by the ICC and WIPO in limited matters and without discriminating a matter by the AAA. Online Arbitration does not exist succesfully in our country yet but; periods of trials are tried to become shorter by first notification and per KEP which have executed via Internet Environment with technological developments. These developments bring up to mind opinions about in a short period, arbitration will be executed soon via the Online Arbitration way in our country. ■

Bilhassa güvenli elektronik imza ve kayıtlı e-posta adresleri söz konusu sorunların aşılması bakımından önem arz etmektedir. Teknolojik gelişmeler ve elektronik ortamda gerçekleştirilen ticaret hacminin giderek büyümesi, gerçekleştirilen işlemlerin gerçek taraflarca gerçekleştirilip gerçekleştirilmediği konusundaki güven ihtiyacını giderek arttırmaktadır.

Güvenli elektronik imza bu noktada önem arz etmekte olup, ne yazık ki, henüz toplum nezdinde çok yaygınlaşmamıştır. Özellikle Posta Telefon Telgraf Anonim Şirketi (“PTT”) öncülüğünde başlatılan Kayıtlı Elektronik Posta (“KEP”) sistemi ile e-posta yoluyla gönderilen yazışmaların ispat gücü arttırılmaya çalışılmaktadır. Bunun yanında Ulusal Yargı Ağı Portalı (“UYAP”) ile PTT KEP sisteminin entegrasyonu sayesinde, yargılamada avukatlara UYAP sistemine kayıtlı KEP’lerinin olması halinde e-posta yolu ile tebligat yapılabilecek ve yeri geldiği zaman çok uzun zaman alan tebligat müessesesi bir anda kısalarak yargılama süresi ciddi ölçüde kısılacaktır. Tahkim yargılamasının bilinen en önemli avantajı yargılamanın, mahkeme yargılamasına göre daha kısa sürede tamamlanmasıdır. Ülkemizdeki tahkim yargılaması esnasında da KEP sistemi ile tebligat işlemlerinin gerçekleştirilmesi tahkim yargılama süresinin daha da kısalmasına ve daha tercih edilir bir hal almasına sebebiyet verecektir. Bu nedenle, elektronik ortamda KEP sistemi ile tebligatın Online Tahkim sisteminin ülkemizde gelişmesi açısından önemli bir gelişme olduğu söylenebilecektir.

IV. SONUÇ

Yukarıda detayları ile izah ettiğimiz üzere tahkim, tarafların anlaşarak aralarında meydana gelen veya muhtemel bir uyuşmazlığın çözüm yeri olarak mahkemeler yerine bir hakem veya hakem heyetini yetkili kılmasıdır.

DİPNOT

1 Prof. Dr. Nevhis Deren Yıldırım,

Tahkimin Olumlu ve Olumsuz Yönleri, Ankara Barosu Dergisi, 2002, Ankara

2 Ergin Nomer, Nuray Ekşi, Günseli Öztekin, Milletlerarası Tahkim, Beta, İstanbul, 2003, sf.13

3 Kuru/Arsalan/Yılmaz, s.779

4 İnci Bickin, TBB Dergisi, Sayı 67, 2006, sf.380

5 Yrd. Doç. Dr. Hüseyin Afsin İlhan, Tahkim

Sözleşmesinin Geçerliliği, Adalet, Ankara, 2016, sf.13

6 04.02.2011 tarih, 27836 sayılı Resmî Gazete (“RG”).

7 05.07.2001 tarih, 24453 sayılı RG.

8 Yargıtay 15. Hukuk Dairesi’nin 05.07.2012 tarihli, 2012/3367 E. ve 2012/5243 K. sayılı ilamı

9 6100 sayılı Kanun m.424

10 <https://cms.iccwbo.org/content/uploads/sites/3/2015/06/2015-DOCDEX-Rules-in-English-1.pdf>, ICC DocDex, (Erişim Tarihi: 11.07.2017)

11 <https://www.adr.org/Rules> (Erişim Tarihi: 26.07.2017)

12 Assistant Prof. M.H.M. Schellekens,

Online Arbitration and E-commerce, Electronic Communication Law Review 9 (2002)

13 <http://www.wipo.int/amc/en/arbitration/rules/> (Erişim Tarihi: 26.07.2017)

14 <http://www.wipo.int/amc/en/domains/guide/> (Erişim Tarihi: 26.07.2017)

15 Av. Ceren Vurgun, Elektronik Tahkim, Akademik Bilişim 2013 - XV. Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri

16 04.02.2011 tarihli, 27836 sayılı RG

Tahkim yargılaması mahkemelerde görülen yargılamaya nazaran daha hızlı ve hesaplı olması sebebiyle tercih edilmektedir. Ayrıca gerçekleştirilen uluslararası ticari işlemler bakımından uluslararası tahkim yargılamaları sıklıkla tercih edilmektedir. İnternet ortamında gerçekleşen ticaretin artması ve gelişen globalleşme ile uluslararası ticaret giderek artmış ve hızlanmıştır. Hızlanan bu ticari ilişkiye cevap elektronik ortamda gerçekleştirilen bu ticarete cevap veren hızda bir tahkim yargılamasına ihtiyaç ortaya çıkmıştır.

Henüz çok yaygın olmamakla birlikte, uluslararası bazı tahkim kurumları tarafından Online Tahkim uygulama-

sına geçilmiştir. ICC ve WIPO sınırlı konularda, AAA ise konu ayrımı gözetmeksizin düzenlemiş oldukları kurallar veya kendi tahkim kurallarına ek kurallar ile Online Tahkim yargılaması gerçekleştirmektedirler. Ülkemizde ise henüz başarılı bir Online Tahkim uygulaması mevcut olmamakla birlikte; gelişen teknoloji ile internet üzerinden gerçekleştirilmeye başlayan, başta tebligat ve KEP aracılığı ile yazışmalar sayesinde olmak üzere, yargılama süreleri kısaltılmaya çalışılmaktadır. Bu gelişmeler kısa süre içerisinde ülkemizdeki hakem yargılamalarının yakında Online Tahkim yolu ile gerçekleştirilebileceği yönündeki düşünceleri akla getirmektedir. ■

BIBLIOGRAPHY

Prof. Dr. Nevhis Deren Yıldırım, Tahkimin Olumlu ve Olumsuz Yönleri, Ankara Barosu Dergisi, 2002, Ankara İbrahim Âşık, Medeni Usul Hukukunda Bekletici Sorun, C.1/1, Ankara 2012

Ergin Nomer, Nuray Eksi, Günseli Öztekin, Milletlerarası Tahkim, Beta, İstanbul, 2003

Kuru/Arslan/Yılmaz, Medeni Usul Hukuku Ders Kitabı, Yetkin, Ankara, 2014

Yrd. Doç. Dr. Hüseyin Afşın İlhan, Tahkim Sözleşmesinin Geçerliliği, Adalet, Ankara, 2016

[https://cms.iccwbo.org/content/uploads/sites/3/2015/06/2015-DOCDEX-Rules-in-English-1.pdf/ICC DocDex](https://cms.iccwbo.org/content/uploads/sites/3/2015/06/2015-DOCDEX-Rules-in-English-1.pdf/ICC%20DocDex), (Last Access: 11.07.2017)

<https://www.adr.org/Rules> (Last Access: 26.07.2017)

Assistant Prof. M.H.M. Schellekens, Online Arbitration and E-commerce, Electronic Communication Law Review 9 (2002)

<http://www.wipo.int/amc/en/arbitration/rules/> (Last Access: 26.07.2017)

<http://www.wipo.int/amc/en/domains/guide/> (Last Access: 26.07.2017)

Av. Ceren Vurgun, Elektronik Tahkim, Akademik Bilişim 2013 - XV. Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri

15. Civil Chamber of Court of Appeals dated 05.07.2012 and numbered 2012/3367 E. ve 2012/5243 K

KAYNAKÇA

Prof. Dr. Nevhis Deren Yıldırım, Tahkimin Olumlu ve Olumsuz Yönleri, Ankara Barosu Dergisi, 2002, Ankara İbrahim Âşık, Medeni Usul Hukukunda Bekletici Sorun, C.1/1, Ankara 2012

Ergin Nomer, Nuray Eksi, Günseli Öztekin, Milletlerarası Tahkim, Beta, İstanbul, 2003

Kuru/Arslan/Yılmaz, Medeni Usul Hukuku Ders Kitabı, Yetkin, Ankara, 2014

Yrd. Doç. Dr. Hüseyin Afşın İlhan, Tahkim Sözleşmesinin Geçerliliği, Adalet, Ankara, 2016

[https://cms.iccwbo.org/content/uploads/sites/3/2015/06/2015-DOCDEX-Rules-in-English-1.pdf/ICC DocDex](https://cms.iccwbo.org/content/uploads/sites/3/2015/06/2015-DOCDEX-Rules-in-English-1.pdf/ICC%20DocDex), (Erişim Tarihi: 11.07.2017)

<https://www.adr.org/Rules> (Erişim Tarihi: 26.07.2017)

Assistant Prof. M.H.M. Schellekens, Online Arbitration and E-commerce, Electronic Communication Law Review 9 (2002)

<http://www.wipo.int/amc/en/arbitration/rules/> (Erişim Tarihi: 26.07.2017)

<http://www.wipo.int/amc/en/domains/guide/> (Erişim Tarihi: 26.07.2017)

Av. Ceren Vurgun, Elektronik Tahkim, Akademik Bilişim 2013 - XV. Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri

Yargıtay 15. Hukuk Dairesi'nin 05.07.2012 tarihli, 2012/3367 E. ve 2012/5243 K. sayılı ilamı